

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 84 0 P 001547 15 Rev
Banjaluka, 23.02.2016. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Darka Osmića, kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Jadranke Stanišić kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice N.Ć. iz T., Ul. ..., zastupane po punomoćniku A.M., advokatu iz T., protiv tužene Opštine B., zastupane po Pravobranilaštvu Republike Srpske, sjedište zamjenika u Doboju, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužiteljice izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Doboju broj 84 0 P 001547 15 Gž 3 od 26.6.2015. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 23.02.2016. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Zahtjev tužiteljice za naknadu troškova revizionog postupka se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Derventi broj 84 0 P 001547 14 P 3 od 24.7.2014. godine odbijen je tužbeni zahtjev tužiteljice kojim je tražila da se tužena obaveže da joj na građevinskom zemljištu na kome je imala pravo prvenstva radi građenja označenom kao k.č. br. 654/2 upisanom u Pl. broj 3229 K.O. S. B., sagradi porodičnu zgradu površine 48 m² i montažnu garažu gabarita 4 x 2,5 m². Djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužiteljice i tužena obavezana da tužiteljici na ime imovinske štete za porušene objekte isplati iznos od 3.716,50 KM i da joj nadoknadi na ime troškova parničnog postupka iznos od 1.390,50 KM.

Dopunskom presudom Osnovnog suda u Derventi broj 84 0 P 001547 14 P 3 od 26.01.2015. godine obavezana je tužena da tužiteljici nadoknadi zakonske zatezne kamate na iznos 3.716,50 KM počev od 18.05.1998. godine do isplate.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Doboju broj: 84 0 P 001547 15 Gž 3 od 26.6.2015. godine žalbe stranaka su odbijene i prvostepena presuda potvrđena. Žalba tužene je djelimično uvažena i dopunska presuda Osnovnog suda u Derventi broj 84 0 P 001547 14 P 3 od 26.01.2015. godine preinačena tako što se zakonska zatezna kamata ima računati od dana 7.10.2005. godine kao dana podnošenja tužbe, umjesto od 18.5.1998. godine, dok je u preostalom dijelu žalba odbijena i dopunska presuda potvrđena.

Blagovremenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužiteljica iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači i tužbenom zahtjevu udovolji u cjelosti, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje.

U odgovoru na reviziju tužena predlaže da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužiteljice kojim traži da se obaveže tužena da joj na građevinskom zemljištu k.č. br. 654/2, upisanom u Pl. broj 3229 k.o. B., na kome je imala pravo prvenstva radi građenja, izgradi porodičnu zgradu površine 48 m², te montažnu garažu gabarita 4 x 2,5 m², ili da joj na ime naknade materijalne štete za porušene objekte isplati iznos od 28.947,50 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe pa do isplate, kao i zahtjev za naknadu troškova postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je tužena na osnovu pismene inicijative Vlade Republike Srpske od 14.04.1997. godine donijela dana 18.05.1998. godine, u upravnom postupku u kome tužiteljica nije učestvovala, rješenje kojim je određeno rušenje stambenog objekta tužiteljice koji se nalazi u B., u Ul. ..., izgrađenog na zemljištu označenom kao k.č. 654/2, upisanom u Pl. broj 3229 k.o. S.B., što u naravi čini dvorište, kuća i zgrade, površine 48 m² i dvorište površine 23 m², na kojim je kao posjednik upisana tužiteljica; da je tokom rata ispred objekta tužiteljice bespravno dograđen dio u kome je Đ.M. otvorio kafić, kome je tužena naložila da dograđeni dio poruši, a adaptirani dio vrati u prijašnje stanje; da je komisija za utvrđivanje kategorije oštećenja dana 26.02.1998. godine konstatovala da je stanje na objektu prije adaptacije u kafe baru takvo da je krov na objektu rastrešen i djelimično oštećen, stolarija povadana, objekat bez sanitarnih uređaja i elektroinstalacije, 1/3 objekta potpuno porušena, preostali zidovi i dio krova veoma oštećeni, tavanica porušena i da preostala vrijednost objekta iznosi 6.450,00 KM, a o stanju objekta sačinjene su i fotografije; da je komisija dala mišljenje da se objekti tužiteljice, s obzirom na stepen oštećenja, trebaju porušiti, što je i učinjeno; da je tužiteljica na osnovu Odluke Komisije za ljudska prava pri Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine od 10.09.2004. godine zbog rušenja kuće namirena u iznosu od 10.000,00 KM, koji joj je obavezana isplatiti RS; da je u toku ovog postupka tužiteljici na ime naknade materijalne štete zbog rušenja objekata pravosnažno dosuđen iznos od 5.861,00 KM.

Kod takvog stanja činjenica, prvostepeni sud zaključuje da nije moguća naturalna restitucija jer da je dio štete na objektima tužiteljice nastao u toku rata usljed ratnih dejstava i neodržavanja objekta, a da je tužiteljici do sada isplaćena naknada na ime materijalne štete zbog rušenja objekata u ukupnom iznosu od 15.861,00 KM, pa je odbio zahtjev tužiteljice da se obaveže tužena da joj na naprijed navedenom građevinskom zemljištu sagradi porodičnu zgradu površine 48 m² i montažnu garažu gabarita 4 x 2,5 m², te odlučio kao u stavu I izreke prvostepene presude.

Odlučujući o zahtjevu tužiteljice za naknadu štete nastale rušenjem objekata, prvostepeni sud je zaključio da je dio štete na objektima tužiteljice nastao u toku rata usljed ratnih dejstava i neodržavanja objekta, za što ne postoji ni subjektivna ni

objektivna odgovornost tužene, koja može odgovarati za štetu koja je tužiteljici pričinjena rušenjem njenih objekata prema stanju objekata u vrijeme rušenja, jer je rušenje izvršeno na osnovu rješenja tužene o rušenju objekata. Nalazeći da odgovornost tužene ne proizilazi iz činjenice što tužiteljici u upravnom postupku koji je prethodio donošenju rješenja o rušenju predmetnih objekata nije omogućeno da učestvuje u postupku, već iz razloga što je rušenjem objekata tužiteljici umanjena njena imovina, pa je tužena odgovorna za nastalu štetu tužiteljici u skladu sa odredbom člana 155. Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, u daljem tekstu ZOO) u visini koja odgovara vrijednosti objekata u vrijeme rušenja. Visina štete utvrđena je na osnovu nalazu i mišljenja vještaka građevinske struke G.L., koji je procijenio građevinsku vrijednost objekata u vrijeme rušenja, sa minimalnim stepenom oštećenja od 27%, umanjenu za amortizaciju, prema kome je građevinska vrijednost kuće 18.453,13 KM, a montažne garaže 1.124,50 KM, pa je prihvatajući nalaz i mišljenje prvostepeni sud utvrdio da je ukupna vrijednost objekata tužiteljice u vrijeme rušenja iznosila 19.577, 50 KM. Kako je tužiteljica na osnovu Odluke Komisije za ljudska prava pri Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine od 10.09.2004. godine zbog rušenja kuće namirena u iznosu od 10.000,00 KM, koji iznos se odnosi na naknadu materijalne štete, a već joj je u toku ovog postupka pravosnažno dosuđen iznos od 5.861,00 KM (što znači da je tužiteljica na ime naknade materijalne štete namirena u ukupnom iznosu od 15.861,00 KM), to joj je dosuđen iznos od 3.716,50 KM, koji iznos čini razliku između iznosa za koji je tužiteljica do sada namirena na ime naknade materijalne štete i iznosa građevinske vrijednosti objekata procijenjenih na osnovu nalaza i mišljenja vještaka građevinske struke, te je odlučio kao u stavu II izreke prvostepene presude.

Drugostepeni sud je prihvatio kao pravilno činjenično utvrđenje i pravni zaključak prvostepenog suda, te je odlučujući o žalbama stranaka žalbe odbio i prvostepenu presudu potvrdio.

Žalba tužene izjavljena protiv dopunske presude je djelimično uvažena i ta presuda preinačena tako što je zakonska zatezna kamata dosuđena od podnošenja tužbe do isplate.

Odluka drugostepenog suda je pravilna.

Po ocjeni ovog suda neosnovani su navodi revizije da je u postupku donošenja nižestepenih presuda počinjena povreda odredaba parničnog postupka iz člana 8. i člana 191.stav 4. ZPP, jer su odluke nižestepenih sudova donesene na osnovu ocjene dokaza koji su cijenjeni pojedinačno i u međusobnoj vezi i tim dokazima odlučne činjenice nedvosmisleno utvrđene, kako to zahtjeva princip slobodne ocjene dokaza, te je obrazložen svaki suštinski važan element za konačan ishod spora u vezi zahtjeva tužiteljice.

Među parničnim strankama nije sporno da su građevinski objekti vlasništvo tužiteljice porušeni neutvrđenog dana 1998. godine od strane organa tužene. Stoga odgovornost tužene za štetu proizilazi iz odredbe člana 172. ZOO, kao pravnog lica čiji je organ prouzrokovao štetu. Uništenjem predmetne kuće i garaže tužiteljica je pretrpjela štetu prema odredbi člana 155. ZOO, pa je tužena dužna da joj tu štetu nadoknadi.

Tužiteljica je tužbenim zahtjevom tražila naknadu štete, a zahtjev postavila da joj se ta naknada dosudi u novcu, ili da joj tužena sagradi objekte u stanju u kome su bili prije rušenja. S obzirom na to da obaveza tužene proizlazi iz osnova naknade štete, a ne iz nekog obligaciono pravnog odnosa, neosnovano revident ukazuje da se u konkretnom slučaju ne radi o naknadi materijalne štete, već o zahtjevu za protuvrijednost činidbe koja se sastoji u obavezi tužene da tužiteljici obezbijedi minimalne stambene uslove.

Odredbom člana 185. ZOO propisano je da je odgovorno lice dužno uspostaviti stanje koje je bilo prije nego što je šteta nastala, a ukoliko uspostavljanje ranijeg stanja ne uklanja štetu potpuno, odgovorno lice je dužno da ostatak štete da u novcu. U slučaju kad uspostavljanje ranijeg stanja nije moguće, sud će odrediti da odgovorno lice isplati oštećeniku odgovarajuću svotu novca na ime naknade štete. Pod naknadom štete o kojoj je riječ u navedenoj zakonskoj odredbi podrazumijeva se šteta koja je prouzrokovana deliktним ponašanjem i predstavlja pravnu dužnost odgovornog lica na njenu naknadu. ZOO u ovoj odredbi predviđa dva načina naknade materijalne štete: prvi, uspostavljanjem ranijeg stanja i drugi, naknadom u novcu. Zavisno od okolnosti konkretnog slučaja sud cijeni kojim od ova dva načina se šteta može nadoknaditi, da bi se oštećenikova materijalna situacija dovela u stanje u kome je bio prije naknade štete.

Pravilno su nižestepeni sudovi cijenili da nije moguća naturalna restitucija uspostavljanjem stanja kakvo je bilo prije nastanka štete izgradnjom novih objekata tužiteljici, jer su objekti tužiteljice usljed ratnih dejstava i neodržavanja bili oštećeni prije rušenja izvršenog od strane tužene, te kako joj je već isplaćena naknada po osnovu rušenja objekata u visini 15.861,00 KM, nije moguće uspostavljanje prijašnjeg stanja izgradnjom novih objekata.

Po ocjeni ovog suda pravilno su nižestepeni sudovi odlučili kada su obavezali tuženu na naknadu materijalne štete u iznosu od 3.716,50 KM, koji predstavlja razliku između iznosa ukupne štete od 19.557,50 KM, koji je zasnovan na nalazu vještaka građevinske struke G.L., koji je izvršio procjenu vrijednosti objekata tužiteljice u vrijeme rušenja sa minimalnim stepenom oštećenja od 27% i umanjenim stepenom amortizacije, od kog iznosa je pravilno odbijen iznos od 10.000,00 KM koji je tužiteljici isplaćen na osnovu odluke Komisije za ljudska prava pri Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine i takođe odbijen iznos od 5.861,00 KM koji je tužiteljici pravosnažno dosuđen u toku ovog postupka, pa je tužiteljica namirena u iznosu od 15.861,00 KM. Ovakva odluka nižestepenih sudova utemeljena je na odredbi člana 190. ZOO, kojom je propisano da će sud, uzimajući u obzir okolnosti koje su nastupile poslije prouzrokovane štete, naknadu dosuditi u iznosu koji je potreban da se oštećenikova materijalna situacija dovede u ono stanje u kome bi se nalazila da nije bilo štetne radnje ili propuštanja. Visina naknade štete je određena prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, prema stanju objekta u vrijeme rušenja, pa je tužiteljica dosuđenjem razlike štete dovedena u materijalnu situaciju u kojoj je bila prije njenog prouzrokovanja rušenjem objekata od strane tužene.

Prema tome, nižestepeni sudovi su odluku o visini naknade pravilno zasnovali na nalazu vještaka koji je vrijednost porušenih objekata procijenio prema njihovoj građevinskoj, a ne tržišnoj vrijednosti, pa nisu osnovani prigovori revidenta da drugostepeni sud nije naveo razloge zbog kojih nije prihvaćen nalaz vještaka Z.P.

Iz navedenih razloga odlučeno je kao u izreci ove presude na osnovu odredbe člana 248. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP).

Kako je revizija tužiteljice odbijena, odbijen je i zahtjev za naknadu troškova revizionog postupka u iznosu od 1.080,00 KM, koji se odnose na sastav revizije, na osnovu odredbe člana 397. stav 1. ZPP.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić